

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania J.P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.
o wysokość kapitału początkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 28 marca 2019 r., III AUa [...], po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy J.P. oraz apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O., w punkcie I zmienił punkt 1 wyroku Sądu Okręgowego w O. z 21 maja 2018 r., V U [...] i przyjął, iż urlop bezpłatny wnioskodawcy trwał od 3 lipca do 14 sierpnia 1990 r., w punkcie II zmienił punkt 2 wyroku i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 29 marca 2016 r. w ten sposób, że ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 146.947,90 zł i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego -

103,51%; w punkcie III dalej idącą apelację wnioskodawcy oddalił; w punkcie IV zniósł wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.

W sprawie tej organ rentowy decyzją z 29 marca 2016 r. ustalił kapitał początkowy J.P., przyjmując do określenia podstawy wymiaru kapitału oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z dziesięciu kolejnych lat od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. Przy ustaleniu wartości kapitału ZUS nie uwzględnił okresu urlopu bezpłatnego od 3 lipca do 15 sierpnia 1990 r., przy czym za okres od 2 listopada 1973 r. do 31 grudnia 1980 r. i od 1 stycznia 1989 r. do 31 października 1999 r. ustalił wynagrodzenie na podstawie angaży, za pozostały okres - na podstawie druku Rp-7 ze stoczni „K.”. Organ rentowy nie uwzględnił jako wiarygodnego dowodu przedłożonego przez wnioskodawcę sporządzonego częściowo odręcznie zestawienia zarobków za lata 1980 - 1996, w którym zawarto między innymi zapis o treści „wybrany okres kolejnych 18 lat”, oświadczenia o sporządzeniu powyższego zestawienia na potrzeby zaświadczenia o wynagrodzeniu z 22 maja 1997 r., według kart rocznych pracowników, podpisanego nieczytelnie, datowanego w K. na 3 lipca 2015 r. Wnioskodawca przedłożył także oświadczenie D.S. z 3 lipca 2015 r. potwierdzające autorstwo Rp-7 w związku ze złożeniem wniosku o świadczenie rehabilitacyjne lub rentę inwalidzką, jak również wykazu zarobków, który posłużył do sporządzenia Rp-7, a także informację, że zaświadczenie nie zostało wysłane do ZUS, lecz przedłożone wnioskodawcy. Wnioskodawca przedłożył także świadectwo pracy z M. [...] S.A. za okres od 29 sierpnia 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu F.T. i Z.M. za okres odpowiednio od 29 sierpnia do 31 grudnia 1989 r. i od 1 stycznia do 2 sierpnia 1990 r. wystawione przez M. [...] S.A.

Oświadczenie o sporządzeniu zestawienia zarobków zostało napisane przez wnioskodawcę i podpisane przez D.S.. W trakcie zatrudnienia wnioskodawcy w stoczni „K.” objął on dodatkowo obowiązki inspektora ochrony radiologicznej i z tego tytułu otrzymał wyższe wynagrodzenie zasadnicze.

J.P. wniósł odwołanie od decyzji ZUS z dnia 29 marca 2016 r. ustalającej mu kapitał początkowy, zarzucając, że organ rentowy pominął treść zaświadczenia o zarobkach wnioskodawcy w stoczni „K.” za lata 1980 – 1995. Ponadto podał, że

jego wynagrodzenie za lata 1989-1990 powinno zostać wyliczone w oparciu o druk Rp-7 z M. [...] S.A. dotyczący zarobków dwóch pracowników zatrudnionych na tym samym stanowisku w kraju i obejmujący okres pracy wnioskodawcy na budowie eksportowej w Elektrowni Atomowej w byłej NRD.

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 21 maja 2018 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał ZUS w O. do uwzględnienia, jako okresu składkowego, okresu zatrudnienia J.P. w M. [...] S.A. od 3 lipca do 15 sierpnia 1990 r., wskazanego w decyzji jako okres urlopu bezpłatnego, w pozostałym zakresie oddalił odwołanie i zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego.

Sąd wskazał, że spór w sprawie sprowadzał się do pominięcia przez organ rentowy jako środka dowodowego dokumentującego rzeczywistą wysokość wynagrodzenia J. P. w latach 1980 - 1995, zestawienia sporządzanego przez D.S., a w konsekwencji możliwości wybrania innego, korzystniejszego okresu 10 lat, jak również pominięcia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w M. [...] S.A. pracowników F.T. i Z.M., które miałyby posłużyć do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, a także nieuwzględnienia świadectwa pracy za ten okres i kwalifikowanie go jako urlopu bezpłatnego. Postępowanie dowodowe potwierdziło trafność zarzutów J. P. jedynie w odniesieniu do pominięcia przy określaniu jego stażu pracy zatrudnienia w M. [...] S.A., okres ten został prawidłowo wykazany świadectwem pracy znajdującym się w dyspozycji organu rentowego. D.S. potwierdziła fakt wykonania tego zestawienia, jednak pozostała treść jej zeznań nie pozwala na przyjęcie pewnego założenia o autorstwie. W ocenie Sądu D.S. ograniczyła się jedynie do złożenia podpisów i praktycznie niemożliwym jest, aby w lipcu 2015 r. pamiętała szczegóły dotyczące treści zapisków o charakterze roboczym z 1997 r. W ocenie Sądu pierwszej instancji o wiarygodności jej oświadczeń świadczy fakt, że konieczność sporządzenia zestawienia połączono w nich z ubieganiem się przez J.P. o świadczenia rehabilitacyjne. D.S., zeznając na rozprawie stwierdziła, że nie wie, co oznacza to pojęcie. Wnioskodawca był konsekwentny, bowiem bądź przedkładał do podpisu oświadczenia przez siebie sporządzane, bądź też sugerował ich treść, jak w przypadku R.K., który wystawił swego rodzaju

świadcstwo wiarygodności oświadczenia D.S.. Sąd zwrócił uwagę, że J.P. tłumaczył różnice pomiędzy zarobkami uwidocznionymi w angażach a zarobkami z zestawienia rzekomym otrzymywaniem dodatkowych świadczeń w związku z pełnieniem funkcji radiologa. Tymczasem w aktach ZUS-u znajduje się angaż potwierdzający powierzenie mu obowiązków inspektora ochrony radiologicznej i przyznaniu w związku z tym wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego uwzględnionej przez organ rentowy.

Sąd podzielił także argumentację organu rentowego w zakresie oceny przedłożonych przez J. P. zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu F.T. i Z.M.. Sąd wskazał, że zgodnie z treścią § 10 pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent, jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalania podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli przypadają przed dniem 1 stycznia 1991 r. kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicą. Zaświadczenia przedstawione przez wnioskodawcę nie spełniają tego wymogu, ponieważ dotyczą pracowników M. [...] S.A. a nie P.P. Stocznia [...], ponadto F.T. pracował jako kierownik zespołu.

Apelację wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w części dotyczącej daty zakończenia okresu zatrudnienia w M. [...] S.A. zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, przez uznanie, że wnioskodawca w M. [...] S.A. był zatrudniony od 3 lipca do 15 sierpnia 1990 r., gdy ze świadectwa pracy wynika, że ostatnim dniem zatrudnienia wnioskodawcy był 14 sierpnia 1990 r. oraz naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca 15 sierpnia 1990 r. przebywał w zatrudnieniu w M. [...] S.A. i zaliczenie tego do okresu składkowego. Organ rentowy wniósł o zmianę wyroku w pkt. I w ten sposób, że organ rentowy winien uwzględnić jako okres składkowy wnioskodawcy okres zatrudnienia w M. [...] S.A. od 3 lipca do 14 sierpnia 1990 r., oraz zasądzenie od wnioskodawcy na swą rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Wnioskodawca także wywiódł apelację, zaskarżając wyrok w pkt. II, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 w związku z art. 278 w związku z art. 217 § 1 k.p.c. Wniósł o dopuszczenie nowych dowodów, które odnalazł już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji oraz o zmianę wyroku przez zobowiązanie Zakładu do wyliczenia na nowo wysokości kapitału początkowego oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny uznał apelację organu rentowego za zasadną, natomiast apelację wnioskodawcy jedynie na częściowo uzasadnioną. Sąd uznał rację organu rentowego, że wnioskodawca w okresie od 29 sierpnia 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. był delegowany do pracy na budowie eksportowej w Niemczech przez przedsiębiorstwo M. [...] S.A., w którym był wówczas zatrudniony. Ten zakład pracy wystawił mu świadectwo pracy 17 października 2002 r., z którego właśnie wynika powyższy okres zatrudnienia. Brak było zatem podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca był także zatrudniony do 15 sierpnia 1990 r. jak ustalił to sąd pierwszej instancji. Wnioskodawca nie podważył prawidłowości tego świadectwa pracy, dlatego sąd odwoławczy uznał ten dowód za wiarygodny i w tej części zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie I na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Odnosnie apelacji wnioskodawcy Sąd drugiej instancji uznał ją za zasadną w części dotyczącej wiarygodności zestawienia jego zarobków osiągniętych w P.P. Stoczni „K.” sporządzonego przez D. S. za lata 1989 - 1995 z wyłączeniem ww. okresu urlopu bezpłatnego od 29 sierpnia 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. Problemem w sprawie był brak zarobków wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w stoczni „[...]” po 1988 r. Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 22 maja 1997 r. obejmuje zarobki tylko z lat 1981 – 1988. Zaświadczenie to zostało sporządzone niewątpliwie przez D. S. pracującą wraz z wnioskodawcą na stanowisku księgowej w dziale rachuby. Mimo że na obu dokumentach nie ma podpisu D.S., po porównaniu charakteru pisma, jakim D.S. sporządziła zestawienie zarobków wnioskodawcy Sąd nie miał wątpliwości, że zaświadczenie Rp-7 także sporządziła ta pracownica, a zostało ono tylko zatwierdzone - podpisane przez głównego księgowego tego zakładu D.M.. Zarówno na zestawieniu zarobków z lat 1980 - 1996 jak i na druku Rp-7 D.S. sporządziła notatkę, że wysokość zarobków na tych

dokumentach wynikała z danych zawartych na kartach rocznych pracowników. Na zestawieniu zarobków D.S. potwierdziła, że powyższe zestawienie było przygotowane do wystawienia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu [...], czyli Rp-7 z 22 maja 1997 r. Nadto Sąd zwrócił uwagę, że zarobki wnioskodawcy wskazane w obu tych dokumentach w latach 1981 - 1988 są w identycznej wysokości. Omawiane zestawienie sąd odwoławczy potraktował zatem jak projekt zaświadczenia Rp-7 z 22 maja 1997 r., w którym to Rp-7 brak jest jednak zarobków za lata 1989-1996. W związku z tym, że dokument ten nie budził wątpliwości, został sporządzony pismem ręcznym D.S., nie ma na nim skreśleń, poprawek, przeróbek i co najważniejsze, zarobki tam wymienione pokrywają się z zarobkami wnioskodawcy wynikającymi z RP-7 z 22 maja 1997 r. w latach 1981-1988, dokument ten stanowi wiarygodne źródło dowodowe na okoliczność wynagrodzeń uzyskiwanych przez J.P. w latach 1989 - 1996. Zarobki z tego okresu mogły być zatem uwzględnione do ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy. Kapitał początkowy obliczony w oparciu o kwoty zarobków wynikające z omawianego zestawienia obejmującego również wynagrodzenia z lat 1989-1995 wyniósł 146.947,90 zł, zaś w.w.p.w. kapitału -103,51%.

Z okresu zatrudnienia na budowie eksportowej od 29 sierpnia 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. możliwe natomiast było uwzględnienie przy obliczaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego tylko kwot obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Niemożliwe było uwzględnienie zarobków zastępczych F.T. oraz Z.M. w spornym okresie, gdyż wnioskodawca przedstawił ich zarobki osiągnęte w przedsiębiorstwie M. w [...] na stanowiskach specjalisty ds. kontroli jakości i kierownika zespołu, gdy tymczasem przed wyjazdem do pracy na budowę eksportową zajmował on w stoczni „K.” stanowisko specjalisty wydziału produkcji.

Wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok w zakresie punktów II, III i IV skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: § 10 pkt 2) rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent z dnia 1 kwietnia 1985 r. (Dz.U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.) w związku z art. 194 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U.

z 2021 r., poz. 291 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wynagrodzenie, które należy przyjąć do ustalenia podstawy wymiaru w przypadku zatrudnienia pracownika za granicą przed dniem 1 stycznia 1991 r., powinno być wynagrodzeniem pracownika zatrudnionego w konkretnym (danym) zakładzie pracy na takim samym lub podobnym stanowisku, na jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, a nie wynagrodzeniem pracownika zatrudnionego w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, przy czym nie ma znaczenia w jakim zakładzie pracy, a także poprzez odmowę zastosowania tego przepisu mimo możliwości przyjęcia do proporcjonalnego wyliczenia wynagrodzenia, jakie przysługiwałoby wnioskodawcy w okresie zatrudnienia za granicą w zakładzie pracy, który zatrudniał go przed wyjazdem za granicę, oraz art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej przez zastosowanie w sytuacji gdy istniała możliwość ustalenia podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania wnioskodawcy w stosunku pracy, wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury w okresie jego zatrudnienia za granicą zgodnie z § 10 pkt 2) powołanego rozporządzenia, na podstawie znajdujących się w aktach sprawy zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu F.T. i Z.M., wystawionych przez M. [...] S.A. albo w oparciu o proporcjonalne wyliczenie, do którego przeprowadzenia można było przyjąć wynagrodzenia otrzymywane przez wnioskodawcę w P.P. Stocznia „K.”.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, o uchylenie zaskarżonego wyroku w punktach II, III i IV i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w punktach II, III i IV i jego zmianę poprzez zmianę poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 29 marca 2016 r. oraz zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do ustalenia wysokości kapitału początkowego i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy z uwzględnieniem wynagrodzenia za okres od dnia 29 sierpnia 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. w wysokości wykazanej w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu F.T., wystawionego przez M. [...] S.A. w G . w dniu 26 czerwca 1996 r., dokumentującym wynagrodzenie w okresie od 1 stycznia do 14 sierpnia

1990 r., zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Z.M., wystawionego przez M. [...] S.A. w G. w dniu 26 czerwca 1996 r., dokumentującym wynagrodzenie w okresie od 29 sierpnia do 31 grudnia 1989 r. albo w wysokości obliczonej dla wskazanych okresów proporcjonalnie do wysokości wynagrodzeń przysługujących wnioskodawcy w P.P. Stocznia „K.” w okresie od 1 stycznia do 3 lipca 1989 r. dla okresu od 29 sierpnia do 31 grudnia 1989 r. i w okresie od 16 sierpnia do 31 grudnia 1990 r. dla okresu od 1 stycznia do 14 sierpnia 1990 r., oraz o obciążenie organu rentowego kosztami procesu za obie instancje oraz kosztami postępowania kasacyjnego z uwzględnieniem kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego wnioskodawcy według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 29 lipca 2019 r. uzupełniającym skargę kasacyjną pełnomocnik skarżącego podał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 12.691,66 zł, a następnie pismem z dnia 30 sierpnia 2019 r. zmienił ją na kwotę 8.678,00 zł. Wskazał, że kwota ta stanowi różnicę pomiędzy wysokością kapitału początkowego obliczonego w oparciu o wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 112,45% i wynoszącego 155.625,58 zł, a wysokością kapitału początkowego 146.947,90 zł ustalonego w zaskarżonym wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 28 marca 2019 r., wynoszącą 8.677,68 zł. Jednocześnie poinformował, że błędna wysokość wartości przedmiotu zaskarżenia podana w piśmie z dnia 29 lipca 2019 r. wynikała z pomyłki rachunkowej popełnionej podczas obliczania wartości kapitału początkowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1 k.p.c., przepis ten zawiera definicję sprawy cywilnej, która jest sprawą wynikającą ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz z prawa pracy. W rozumieniu tego przepisu (formalnoprawnym jego znaczeniu) sprawami cywilnymi są również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a więc sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych (art. 477⁹ k.p.c.), do których przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych. Od momentu wniesienia odwołania do sądu rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł właściwych dla tej kategorii (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19

czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529 oraz postanowienie z 29 maja 2006 r., I UK 314/05, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 173), czyli według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, które nakładają na stronę określone rygory związane z obowiązkiem określenia wartości przedmiotu sporu i przedmiotu zaskarżenia (art. 126¹ § 1 k.p.c., art. 368 § 1 k.p.c. w związku z art. 126¹ § 1 k.p.c., art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

Niewątpliwie zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w postanowieniu z dnia 27 lutego 2007 r., II UZ 67/06 (OSNP 2008 nr 9-10, poz. 151), zgodnie z którym sprawa o wysokość kapitału początkowego jest sprawą o prawa majątkowe (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z 14 września 2006 r., III UK 92/06 i z 6 października 2009 r., II UZ 31/09, LEX nr 583823). Jak wyjaśnia się w tym stanowisku „kapitał początkowy” jest prawem majątkowym, a z jego ustaleniem związana jest wartość materialna, która będzie przysługiwać uprawnionemu podmiotowi. Sprawa o ustalenie kapitału początkowego nie jest sprawą o przyznanie ani o wstrzymanie emerytury lub renty ani też sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wynika to z literalnego brzmienia przepisu art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. W przepisie tym został bowiem wyraźnie określony zakres spraw, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wskazany przepis został wprowadzony później niż uregulowania o kapitale początkowym zawarte w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53). Gdyby intencją ustawodawcy było wprowadzenie dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o ustalenie kapitału początkowego niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, to takie uregulowanie znalazłoby się bez wątpienia w treści przepisu art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

Skarga kasacyjna - jako szczególny środek zaskarżenia wnoszony poza tokiem instancji od prawomocnych orzeczeń - musi spełniać wyznaczone ustawowo wymagania, które określają jej dopuszczalność. Takie wymaganie statuuje, między innymi, art. 398² § 1 k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach (z zakresu ubezpieczeń społecznych) o prawa majątkowe, w których

wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Przepis art. 398² k.p.c. ma przy tym charakter bezwzględny i nie jest dopuszczalne dowolne, zależne wyłącznie od woli stron „oznaczenie” wartości przedmiotu zaskarżenia po to, ażeby uzyskać uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie, w której skarga taka jest niedopuszczalna. Z tego względu badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia wymaganą od skargi kasacyjnej według art. 398² § 1 k.p.c. i nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu, o którym stanowią art. 25 k.p.c. i art. 26 k.p.c. O ile bowiem przepisy te wyrażają potrzebę ustabilizowania w postępowaniu cywilnym wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych, o tyle gdy chodzi o określenie wartości przedmiotu zaskarżenia na użytek ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej, potrzeba taka nie występuje, ważne jest natomiast, by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie niewłaściwe określenie wartości przedmiotu sporu przez stronę. W sprawach, w których dopuszczalność środka zaskarżenia zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd ma obowiązek sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia. W takim wypadku podstawą działania sądu są przepisy regulujące dopuszczalność środka oraz skutki wynikające z jego niedopuszczalności, a nie art. 25; przepis ten może być stosowany przez analogię (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, Wokanda 1997 nr 7, s. 4; z 7 lipca 1997 r., II CKN 257/97, LEX nr 1327231; z 6 kwietnia 2007 r., II PZ 12/07, OSNP 2008 nr 11–12, poz. 169; z 22 listopada 2007 r., II UZ 37/07, OSNP 2009 nr 1–2, poz. 30; z 16 kwietnia 2008 r., V CZ 17/08, OSNC-ZD 2009 nr A, poz. 8). Nie oznacza to oczywiście, że w każdym przypadku sąd jest zobowiązany sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia, ale tylko wtedy, gdy poweźmie wątpliwości co do tego, czy wskazana kwota, uzasadniająca dopuszczalność skargi kasacyjnej (dziesięć tysięcy złotych i więcej) odpowiada rzeczywistej wartości. Obowiązek ten nie dotyczy zatem sytuacji w której, sama strona oznacza wartość przedmiotu

zaskarżenia na kwotę poniżej dziesięć tysięcy złotych, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie.

Nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości, że różnica pomiędzy wartością kapitału początkowego dochodzoną w sprawie a ustaloną przez Sąd Apelacyjny w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy jest niższa niż określona w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Nie kwestionuje tego zresztą sam skarżący, wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia w piśmie z dnia 30 sierpnia 2019 r. uzupełniającym braki w skardze kasacyjnej na kwotę 8.678,00 zł. Należy więc uznać, że jego skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji.

a.s.